

UNA APROXIMACIÓ AL CONREU DEL DRET PÚBLIC A CATALUNYA

Enric Argullol Murgadas*

Sumario

1. Introducció
2. Els dos primers terços del segle XX: uns apunts
3. L'eclosió universitària
4. Règim constitucional i restabliment de l'autonomia: impacte en el conreu del dret públic
5. Algunes institucions especialitzades
6. Les revistes
7. Les administracions autonòmiques i les entitats locals en relació amb el conreu del dret públic
8. Tribunals i corporacions
9. El panorama universitari avui: una referència

---

* Enric Argullol Murgadas, catedràtic de dret administratiu de la Universitat Pompeu Fabra, Facultat de Dret, Ramón Trias Fargas, 25-27, 08005 Barcelona, enric.argullol@upf.edu.
Article rebut el 22/06/2010. Avaluació cega: 9/07/2010. Data d'acceptació de la versió final: 29/07/2010.

1. Introducció

El conreu del dret públic té una relació amb l'existència de poders públics dotats amb facultats d'innovació o, almenys, amb administracions pròpies. No és l'únic factor que cal tenir en compte, però té un paper significatiu. També, lògicament, les relacions entre poders públics i ciutadans i la seva articulació, en particular en el vessant conflictiu, o patològic, exerceixen un paper. L'estructura i la fortalesa del sistema universitari, l'ordenació dels estudis que imparteix i la seva organització constitueixen així mateix un aspecte molt important. D'altra banda, l'existència d'una certa tradició d'estudi i recerca també té el seu pes.

El dret privat té una major autonomia respecte del sistema polític i de la conjuntura política. Si bé és cert que en el principi del dret privat hi ha necessàriament institucions públiques i dret públic que el genera i l'embolcalla, després viu, més arrelat en el teixit social, amb una major autonomia gràcies als impulsos que van produint els diferents agents, des de tribunals i jutges fins a advocats i oficials jurídics diversos.

En el cas de Catalunya, aquest contrast s'ha pogut copsar malgrat que, com és obvi, la manca de poders legislatius propis des de començament del segle XVIII ha afectat tot el cos jurídic. Aquesta absència s'ha fet notar, amb una virulència molt més gran, en l'ampli camp del dret públic: llevat del molt breu i accidentat període de la Segona República, no han existit poders normatius propis i les administracions pròpies –d'ordre local– han estat escanyolides, excepte, en certa manera, durant els anys de gènesi i funcionament de la Mancomunitat.

Encara que el propòsit estricte d'aquestes pàgines consisteix a dibuixar, a grans trets, l'evolució dels estudis de dret públic a Catalunya des del restabliment de la democràcia i el seu entorn temporal immediat, és imprescindible al·ludir a la situació anterior, com un pròleg necessari per poder avaluar millor els canvis que s'han anat produint.

Hi ha dos punts que convé aclarir en iniciar aquestes consideracions. Un té a veure amb l'àmbit material d'aquesta anàlisi. Es limita, per dir-ho en termes d'organització acadèmica, al dret administratiu i al dret constitucional. És clar que no constitueixen tot el dret públic –encara que en són una part força significativa–, però hi manquen almenys el dret financer i tributari i el dret

internacional públic. Segurament algunes parts d'altres «matèries jurídiques acadèmiques» (dret laboral i de la seguretat social, dret penitenciari, etc.) es poden integrar amb facilitat en un concepte ampli de dret públic.

Aquesta opció de treball ha comportat la que indubtablement és una limitació important de perspectiva. Tanmateix, és una primera aproximació.

Com ja s'ha dit, es tracta de descriure els grans trets d'una evolució. No es pretén fer una crònica, ni encara menys establir un balanç. En tot cas, la informació disponible presenta una doble característica, per cert paradoxal: com és propi de l'era Internet, la informació és molt abundant, abassegadora; és informació en brut, no filtrada. Possiblement, amb el temps, treballs nous i més depurats l'aniran calibrant. De moment, en aquestes pàgines només s'exposaran, a mode de pinzellades impressionistes, algunes aportacions. En fer-ho, es prescindirà de manera expressa d'establir nòmines, particularment aquelles que, per dir-ho en termes de relacions laborals, estan en situació activa. És òbviament una limitació que resta atractiu i margina la curiositat. Crec que són més importants les iniciatives considerades objectivament, i, a més, així es rebaixen els riscos d'arbitrarietat.

2. Els dos primers terços del segle xx: uns apunts

Es pot dir que fins als anys seixanta del segle passat el dret públic a Catalunya era essencialment un dret d'administració local i un dret d'advocats, a més, lògicament, de la producció dels tribunals.

Quan la Diputació de Barcelona deixa d'estar sota el control dels partits dinàstics, durant la primera dècada del segle xx, es converteix en una plataforma dels partits regionalistes, i de la Lliga en concret, i és el vehicle per intentar dur a terme el programa de Prat de la Riba, primer com a president d'aquesta corporació i, després de 1914, com a primer president de la Mancomunitat de Catalunya. En aquest programa, el dret públic apareix especialment en l'Oficina d'Estudis Jurídics i en la formació de funcionaris, i esdevindrà un instrument imprescindible per a la mateixa constitució de la Mancomunitat –amb diversos intents de regulació fins arribar al Decret de 14 desembre de 1913, amb la corresponent discussió sobre el rang de la norma reguladora, ja que anteriorment s'havia previst regular per llei (projecte

Canalejas)—, i, un cop constituïda, per a la integració dels serveis de les diputacions mancomunades, i, sobretot, per a la sol·licitud de traspàs de funcions i serveis estatals, i també respecte d'algun conflicte particularment vistós, com va ser el de telèfons.

El debat jurídic entorn de la Mancomunitat i la seva viabilitat constitucional va ser intens, i des d'alguns cercles jurídics madrilenys la novetat es va combatre amb fermesa. Aquest debat ens permet veure també la asimetria de les tribunes utilitzades. Mentre la Mancomunitat era combatuda des de la universitat per un conegut professor de dret públic —Royo Villanueva, catedràtic de l'aleshores anomenada Universidad Central, autor de *La nueva descentralización*, llibre en què es cantaven les lloances de la creació d'organismes autònoms funcionals seguint la moda més recent dels *établissements publics*—, des de Catalunya la defensa de la descentralització territorial, a través de l'associació de diputacions, es feia des de fora de la universitat. Serà un jurista d'extracció local, Culi Verdaguer, amb l'obra *Las Mancomunidades provinciales*, qui en farà la justificació més completa.

En tot cas, el període de la Mancomunitat fins a 1923 —que va sobreviure poc temps al cop d'estat de Primo de Rivera, ja desfigurada i sense alè, i desapareixerà amb l'Estatut Provincial de 1925— va comportar un cert reforçament dels estudis i de la pràctica del dret públic, sense, però, que el seu conreu deixés d'estar en segona posició. Al voltant de la formació de funcionaris o d'estudis de règim local apareixen noms que tornaran a ser presents en el període republicà, en particular en relació amb l'elaboració de la Llei municipal: Llobet, Marquès Carbó, Culi Verdaguer, Pi Sunyer més endavant... Un tret significatiu que cal no oblidar és la llunyania entre aquestes experiències i la universitat.

L'experiència de la Segona República va ser una altra cosa. Des dels primers dies revolucionaris fins a l'assentament de les institucions, amb la Constitució i l'Estatut, es pot dir que l'impuls innovador va ser molt considerable, i és particularment significativa la concepció del que s'anomenarà *Estat integral*. Si es repassen els protagonistes més abocats a la definició jurídica del nou sistema de poder, es constata un altre cop una diferència notable entre els interlocutors madrilenys i catalans. Entre els primers hi ha distingits professors universitaris, mentre que entre els segons sobresurten advocats prestigiosos. Aquesta diferència és un senyal més pel que fa a la situació del conreu del dret públic a Catalunya.

Quan el Govern de la Generalitat, seguint les passes del Govern de la República, crea un òrgan de promoció normativa i assessorament jurídic –la Comissió Jurídica Assessora–, la major part dels seus integrants i de les seves iniciatives se situaran en el plànol del dret privat, però tenen el bagatge de coneixements i reflexions –en particular de dret comparat– acumulat pel moviment catalanista. Alguns dels membres –com ara Amadeu Hurtado– tenen un paper remarcable en l'assessorament del Govern de la Generalitat i en l'establiment d'aquesta institució. També hi eren presents els iuspublicistes Xirau Palau, Quero Molares, Pi Sunyer i Reventós i Bordoy. En el camp del dret públic seran remarcables els projectes d'estatut interior, de llei municipal i de creació del Tribunal de Cassació. En la preparació del primer s'hi farà present la consolidada presència dels iuspublicistes de formació o extracció local, que, com hem vist, és una característica permanent dels estudis de dret públic a Catalunya.

Encara que els anys de vigència de l'autonomia van ser considerablement convulsos –suspensió de l'Estatut arran dels fets d'octubre de 1934 i fins a les eleccions de febrer de 1936, cop d'estat fallit el juliol de 1936 i guerra des d'aleshores fins al febrer de 1939–, a Catalunya es van constituir una nova administració, un nou poder legislatiu i una nova articulació del poder judicial. Lògicament, aquestes grans novetats havien d'incidir també en el conreu del dret públic. És cert que es van establir noves estructures i es van crear o refer centres per a la formació de funcionaris –l'Escola d'Administració Pública– i que tot això es feia amb una nova ordenació de la universitat –la Universitat Autònoma–, però el període va ser massa curt i tan agitat que és difícil fer un balanç de com la nova ordenació de poders públics va incidir en la represa i el reforçament dels estudis de dret públic a Catalunya. Si s'observa la vida universitària d'aquell període, no sembla que la Facultat de Dret fos capdavantera ni el cenacle de reflexió de la nova forma d'estat o del règim d'autonomia. Així, era catedràtic de dret administratiu Sánchez-Diezma, anticatalanista i col·laborador de la dictadura de Primo que es va jubilar l'any 1936, conegut també per l'activitat d'advocat. De Gonzalo del Castillo, catedràtic de dret polític, en parlarem després. Alguns professors van tenir un paper remarcable –per exemple, el catedràtic de dret internacional Josep Quero Molares, que després, exiliat, treballà a l'OMS, i el professor de dret administratiu Antoni Moles Caubet, que es va exiliar a Panamà, Mèxic i Veneçuela, on va tenir un gran protagonisme a la universitat–, però sembla que això ho hauríem de situar més aviat en el plànol de l'activitat política o professional (dels 135 docents depurats a la UB el 1939, només 11 eren de la Facultat de Dret, i la majoria ensenyaven economia).

En definitiva, continuaven essent els estudiosos del món local –alguns traslladats ara a l'Administració de la Generalitat republicana– i alguns advocats els que protagonitzaven l'estudi de les institucions públiques.

El final de la guerra, amb l'eliminació de l'autonomia i la militarització i la inicial «feixistació» del país –amb les eliminacions, els exilis, les depuracions i els oportunistes–, es va projectar com una plaga en tots els àmbits, i de manera particularment intensa a la universitat. Com deia la Llei d'abolició de l'Estatut d'autonomia, dictada en entrar les tropes revoltades en territori de Catalunya per terres de Lleida, «*se devolvía a las provincias catalanas el honor de ser gobernadas en pie de igualdad con sus hermanas del resto de España*» (preàmbul de la Llei de la Prefectura de l'Estat de 5 d'abril de 1938, BOE núm. 534, de 8 d'abril de 1938), això és, amb mediocritat i grisor. Es pretenia tirar enrere, com més millor.

A la universitat es produïen fets curiosos, si més no pel que fa al que ara ens interessa. Així, en un clima de depuracions i buits creats per l'exili, s'atorgaven amb rapidesa noves càtedres. En concret, la càtedra de dret administratiu era atorgada a J. M. Pi Sunyer, que acabava de ser depurat com a secretari de l'Ajuntament de Barcelona, després d'un brevíssim pas per la càtedra de Santiago de Compostel·la. L'ocuparà de 1940 a 1960 i tindrà un paper significatiu: serà degà de la Facultat i també del Col·legi d'Advocats de Barcelona, ja que aquesta professió omplirà, de fet, la seva activitat. Abans, durant els mesos immediatament posteriors a la guerra, havia ensenyat, durant un breu període, Llorens Clariana, catedràtic de dret administratiu de la Universitat de Múrcia, que, d'Alemanya estant, s'havia adherit als sollevats. La càtedra de dret polític continua els primers temps en mans de Gonzalo del Castillo, vell monàrquic col·laborador de la primera dictadura i de ben segur disposat a ser-ho de la segona. Després, i durant una dotzena d'anys, la interinitat va ser coberta per A. de Semir, en etapa blava, i també hi va treballar J. Xifra Heras, que més endavant en serà l'encarregat (1956-60). El 1945 va guanyar la càtedra de dret polític C. Ollero, però no va tenir presència. En anar-se'n a Madrid, ocuparà la vacant un professor canari, Hernández Rubio (1954-56), d'actituds sorprenents, que al cap d'uns anys se'n tornarà a la seva terra. S'obrirà aleshores de nou un període d'interinitat que cobrirà l'esmentat Xifra Heras.

El professor Pi Sunyer, molt popular entre els estudiants i conegut en la societat situada d'aquells anys, va tenir principalment dos deixebles. L'un aviat

va marxar cap a una altra universitat i anys després ocupà altes responsabilitats en l'estructura del règim franquista. Es tracta de L. López Rodó, que va accedir a la càtedra de Santiago de Compostel·la i el 1956 va ser nomenat secretari general tècnic de la presidència del Govern. Des d'allà va intervenir en la redacció d'algunes lleis importants (Llei de procediment administratiu de 1958, Llei de funcionaris civils de 1963, etc.), però, sobretot, va anar incrementant la seva influència en el nucli del règim.

L'altre deixeble es va mantenir sempre a Barcelona, però la seva influència anava molt més enllà. De fet, estava predestinat a substituir Pi Sunyer, en jubilar-se aquest, des de la càtedra de la Universitat de Saragossa que havia guanyat després de començar el periple per Múrcia. Em refereixo a Ballbé Prunes, que sempre va combinar la central tasca d'advocat i assessor amb l'activitat universitària, de tal manera que havia anat constituint un grup d'estudiosos que a la vegada eren, en general, advocats. Ballbé va ser autor i va compartir l'autoria de lleis i normes importants reguladores de l'Administració pública i de la seva activitat: reglaments de serveis i de béns de les entitats locals, Llei de la jurisdicció contenciosa administrativa de 1956, Llei del sòl de 1956, Llei especial del municipi de Barcelona de 1960, etc. És autor, també, d'una limitada però selecta producció científica que es troba particularment en algunes veus de l'*Enciclopèdia Jurídica Seix*.

L'encarcamament del règim franquista era cada cop més inadmissible i la necessitat d'oposar-se a les seves iniciatives més clara, així que nous cercles de la societat se n'anaven distanciant amb mesures més o menys puntuals. En aquest marc, és interessant recordar una iniciativa que el 1960 està en mans de Pi Sunyer, catedràtic des de l'any 1940, i Ballbé. El primer, com a degà del Col·legi d'Advocats, havia encarregat a Ballbé la direcció d'un recurs davant el Tribunal Suprem contra el Decret de 21 de setembre de 1960, de refosa de la legislació repressora de rebel·lia i bandidatge i terrorisme. El Tribunal inadmet el recurs en considerar que el Decret és un acte polític no controlable. Aquesta decisió dona lloc a un breu escrit de Ballbé al degà del Col·legi que es publica en català a la *Revista Jurídica de Catalunya* (any LX, núm. 3 i 4; Barcelona, 1961, p. 471) i que val la pena reproduir: «Adjunto còpia de l'Auto del Tribunal Suprem no admetent el recurs deduït a nom del Col·legi. Després de tants anys de sentir que l'Administració és un "pouvoir", trobo bastant curiosa la distinció que fa: "*El Estado [...] obró no como administración [...] sino como poder público.*"»

El professor Ballbé va morir inesperadament el 1961, quan estava pendent de resolució el concurs de la càtedra de dret administratiu de la Universitat de Barcelona per a la qual estava preconitzat. Només hi havia un altre signant, que va ocupar la plaça. L'arribada del professor Entrena Cuesta, procedent de La Laguna, va suposar una solució de continuïtat total. El grup format a l'entorn del professor Ballbé va deixar la Universitat, i els seus membres es van concentrar en l'exercici de l'advocacia. El nou catedràtic va elegir com a principals col·laboradors el Dr. Montoro –fiscal expert en dret sancionador– i el Dr. Carceller –alt funcionari de l'Ajuntament de Barcelona i, en concret, expert en dret urbanístic–, i va publicar un manual de l'assignatura.

Mentre que en l'àmbit del dret administratiu no hi havia confusió en relació amb l'objecte d'estudi –per diverses raons la ciència de l'administració o matèries afins en van quedar al marge, cosa que, en canvi, no succeïa al segle XIX–, la situació era complexa i confusa, i la mateixa denominació hi ajudava, en l'àrea del dret polític. Dret comparat, història de les idees, història política, ciència política, sociologia en els seus diversos vessants i fins i tot dret positiu (però en darrer terme i escadusserament) podien omplir les classes i les recerques dels professors de dret polític.

Pels volts de 1960 es cobria la interinitat de la càtedra de dret polític amb l'arribada del professor Jiménez de Parga, que assumia, sense dissimular, tres fets: ser deixeble del teoritzador del «caudillaje», Javier Conde; pertànyer al cos jurídic de l'exèrcit de terra; i, finalment, ser crític, primer en les classes i les conferències, del règim franquista i, després, també davant els mitjans de comunicació del mateix règim amb expressions cada cop més penetrants. Al voltant del nou professor es va anar formant un grup divers de professors de dret polític –Solé Tura, González Casanova, De Celis, Molas, Carreras– que, arribat el moment, es decantarà en les diferents disciplines.

Al marge de la universitat, amb els elements de força i feblesa només apuntats, el dret públic trobarà aixopluc en l'exercici de l'advocacia i de la funció jurisdiccional i en el món local. Respecte del primer, es pot remarcar que el dret urbanístic anirà prenent consistència i concentrarà una part significativa de l'activitat. Pel que fa al món local, el 1960 es produeix un fet que tindrà una repercussió significativa en el conreu del dret públic: s'aprova la Llei especial del municipi de Barcelona, l'anomenada incorrectament *Carta*

Municipal, promoguda per l'alcalde Porcioles en el marc del seu programa de les tres "C": Castell de Montjuïc, Compilació del Dret Civil especial de Catalunya i Carta Municipal. Si la Compilació va trobar el ressò que es podia esperar d'una societat jurídica essencialment iusprivatista, la Carta va tenir també una repercussió remarcable en la més escanyolida vida iuspublicista. Hem al·ludit ja a la participació del professor Ballbé en la preparació d'aquest document, però, a més, hi van col·laborar, abans o en el seu desplegament, altres juristes o funcionaris locals, es van fer conferències i van sorgir algunes publicacions. Es pot dir, doncs, que la Carta va animar una mica les aigües quietes del dret públic a Catalunya.

D'altra banda, alguns secretaris d'ajuntaments i alguns funcionaris de l'Ajuntament de Barcelona anaven publicant material sobre aspectes locals. De fet, el mateix Ajuntament de Barcelona començarà a promoure estudis que, en part, es referiran a qüestions de dret públic.

Ara bé, en el panorama jurídic català continuarà essent dominant la perspectiva del dret privat i, en particular, del dret civil. Si examinem el contingut de la *Revista Jurídica de Catalunya* durant aquests anys, l'afirmació queda confirmada. I la mateixa conclusió es desprèn de l'activitat de les corporacions jurídiques, sobretot de la del Col·legi d'Advocats, o de la composició de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, o de la celebració del Congrés Jurídic Català.

Però, a la vegada, aquestes mateixes prospeccions permeten intuir que algunes coses comencen a canviar, o estan a punt de fer-ho. L'eclosió universitària, el canvi polític, o bé la consciència –cada cop més clara– que sense dret públic el dret privat català quedarà en via morta són alguns dels vectors d'un nou període.

3. L'eclosió universitària

El 1968 el Govern crea la Universitat Autònoma de Barcelona, conjuntament amb les de Bilbao i Madrid. Al cap de poc, en el seu si es crea la Facultat de Dret. A la mateixa època es dota i es cobreix la càtedra de dret administratiu de la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de Barcelona, que

assumeix també l'ensenyament de teoria de l'Estat. És l'inici d'un ràpid creixement del sistema universitari que tindrà lloc en tres etapes: la primera es concretarà en l'augment de grups i de torns –apareixen els torns de matí i tarda, i, en algun moment, de matí, tarda i nit–; la segona, en extensions i delegacions territorials, i, finalment, a partir de 1990, en noves universitats públiques i l'aparició gradual d'universitats privades, totes amb estudis de dret. Aquesta multiplicació dels estudis de dret comportarà, com és lògic, un augment del nombre de professors, i, en principi, també un increment dels conreadors del dret públic, com tindrem ocasió de veure.

Tornem al període 1968-1969. A la Facultat de Ciències Econòmiques esmentada, hi arriba un nou catedràtic de dret administratiu, el Dr. S. Martín-Retortillo, amb un nou equip –els principals col·laboradors seran els professors Cosculluela i Salas– i amb una voluntat de dedicació exclusiva a l'activitat universitària. El mateix passa a la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma. En aquesta darrera, l'ensenyament del dret polític l'assumiran aviat professors formats a la Facultat de Dret de la UB. Aquests fets impliquen un canvi considerable en el panorama universitari del dret públic que es projectarà en publicacions i en la formació del professorat. Així, el Dr. S. Martín-Retortillo dirigeix una obra en tres volums publicada el 1973 amb el títol *Descentralización administrativa y organización política*, la qual té una significació particular tenint en compte el moment i les qüestions estudiades –entre d'altres, les regions. A aquest el succeirà el 1975 el professor R. Parada. A la Universitat Autònoma, el professor A. Nieto es convertirà en un punt de referència de la seva Facultat. Dels grups d'estudiosos d'aquests dos centres sortiran professors que, juntament amb els situats fora de Catalunya, exerciran la seva activitat a totes les universitats de Catalunya. Tanmateix, aquest procés es farà ja en el període constitucional.

També el professorat format a la càtedra de dret polític de la Facultat de Dret de la UB assumirà l'ensenyament de teoria de l'Estat de la facultat de Ciències Econòmiques de la mateixa Universitat des de 1973, si bé la perspectiva pròpiament jurídica s'implantarà amb l'arribada d'un grup de professors procedents de la Universitat de Santiago de Compostel·la –encapçalats pel malaguanyat Dr. I de Otto– que avui ocupen càtedres en aquella Universitat i a la d'Oviedo. A la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, entorn del professor J. Solé Tura s'anirà vertebrant tant un grup en el vessant de dret constitucional com en el de ciència política. A la Universitat Autònoma de

Barcelona, pel que fa al dret constitucional és el professor I. Molas qui condueix la formació d'un grup d'estudiosos.

Amb aquests apunts es vol posar de manifest que, quan l'any 1977 s'inicia l'etapa democràtica, la universitat catalana s'havia anat reforçant, en comparació amb etapes anteriors, en el conreu del dret públic. El nou règim constitucional i l'inici del nou període autonòmic la trobaran en millors condicions. Així doncs, es pot dir que s'ha produït un gir i la universitat ja no serà estranya a l'evolució institucional ni assistirà impassible als canvis fonamentals generats per la Constitució de 1978.

4. Règim constitucional i restabliment de l'autonomia: impacte en el conreu del dret públic

El restabliment de la democràcia i, de manera lligada estructuralment, el de la Generalitat constitueixen fites que, com no podia ser d'altra manera, incideixen en el panorama del dret públic a Catalunya. En primer lloc, en tant que hi ha nous temes a estudiar i nous elements que conciten la reflexió, un aspecte obert a tots els que s'hi dediquen professionalment. En segon lloc, en tant que els processos d'institucionalització, i, en concret, la redacció de la Constitució i l'Estatut d'autonomia i la preparació del restabliment de la Generalitat van exigir la col·laboració directa d'experts i l'assistència més indirecta –encara que fos amb propostes i comentaris– de molts estudiosos. En tercer lloc, perquè l'establiment de les noves institucions i els nous organismes d'assessorament o elaboració jurídica van reforçar la tendència. La combinació de tots aquests factors va fer d'aquest un moment bastant excepcional en el qual, d'una banda, s'aprofitaven els avenços, encara migrats, que l'inici de l'eclosió universitària havia produït, però sobretot es va generar una floració important d'estudis que havia de consolidar un capital de reflexió fins aleshores desconegut a Catalunya.

El restabliment de la Generalitat, en l'ordre cronològic, es presenta en primer lloc. La preparació dels instruments jurídics per al restabliment va ser un treball delicat i amb un disseny molt depurat tècnicament. Fou obra del professor Sureda, catedràtic d'economia política i hisenda pública de la Universitat de Barcelona. El Decret llei de 29 de setembre de 1977, com també el successiu Decret del dia 30 i les normes complementàries corresponents, no

han rebut possiblement l'atenció analítica que es mereixen, igual que les transferències que es van fer durant els dos anys successius. Quant a alguns problemes sobre aquests traspassos –facultats normatives, béns, sistemes de recursos–, la presidència de la Generalitat va sol·licitar el concurs de l'àrea de Dret Administratiu de la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de Barcelona (en concret, del professor Parada Vázquez).

Entre les institucions el restabliment de les quals va acompanyar el de la Generalitat hi ha la Comissió Jurídica Assessora. Els seus membres van ser nomenats per Decret de 7 de maig de 1979. Els components d'aquesta Comissió eren majoritàriament iusprivatistes, i encara s'arrossegava la situació que, com hem vist, es donava des de feia molt de temps. El seu primer president fou el notari Ramon Faus. Les funcions d'aquest organisme eren diverses –codificadora, consultora, assessora–, però, amb el temps, i sobretot a partir del final dels anys vuitanta, el perfil va quedar definit com a òrgan consultiu de l'Administració de la Generalitat i de les entitats locals, per la qual cosa la seva activitat es va centrar en les matèries administratives. En els primers temps, el pronunciament més significatiu es va concretar en un dictamen del projecte d'Estatut d'autonomia de 1979, sol·licitat pel president de la Generalitat, sobre el text definitiu establert a la Comissió Constitucional del Congrés dels Diputats abans de la celebració del referèndum. Al marge de la seva dimensió política, des del punt de vista jurídic aquest dictamen, emès el 3 d'octubre de 1979, constitueix probablement el primer estudi sistemàtic del text estatutari, en particular pel que fa a l'ordenació de les competències de la Generalitat, amb una interpretació oberta o possibilista. El dictamen no es va publicar fins que va ser recollit en una obra sobre els treballs d'elaboració de l'Estatut (J. Sobrequés i Callicó i Sebastià Riera i Viader, *L'Estatut d'autonomia de Catalunya: bases documentals per a l'estudi del procés polític d'elaboració de l'Estatut d'autonomia de 1979*, Edicions 62, 1982, 4 volums). Dels primers temps de la Comissió es pot subratllar, així mateix, l'elaboració d'un avant-projecte d'estatut anterior, que només en part es va tramitar i aprovar pel Parlament com a Llei del President, el Parlament i el Govern de 1982.

L'elaboració de la Constitució va comportar el treball de les cambres legislatives elegides el 15 de juny de 1977 i, en especial, de la Ponència nomenada pel Congrés dels Diputats de la qual formaren part dos professors que eren o havien estat del cos de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona: el Dr. Solé Tura, de dret polític, i el professor Roca Junyent, de dret

internacional. Les grans opcions debatudes i aprovades sobre l'estructura dels poders públics, els sistemes de drets i la seva protecció jurídica i les autonomies territorials constituïran, en gran part, el programa d'estudi i recerca dels anys successius per als professionals del dret públic. Per a uns serà l'ocasió de decantar i depurar definitivament l'objecte d'estudi, de manera que el dret constitucional prendrà volada; per a d'altres, ocasió per aplicar procediments i tècniques que s'havien anat configurant entorn d'una administració sense matriu constitucional i que ara trobava la font de la significació en una constitució democràtica. El procés d'elaboració de l'Estatut va tenir protagonismes més amplis però d'igual adscripció, ja que corresponia a l'Assemblea de parlamentaris de les cambres estatals elegits a Catalunya. A la Ponència o a la Comissió hi havia algun professor més (per exemple, López Rodó), i en la discussió es va plantejar alguna perplexitat que podria haver portat a alguna errada important (veïnatge civil en lloc de veïnatge administratiu per tal d'assolir la ciutadania política).

Iniciada la primera legislatura autonòmica, en poc temps es va establir un organisme peculiar, sense precedents coneguts, amb funcions moderadores d'ordre jurídic. Es tracta del que s'anomenarà Consell Consultiu, previst per l'article 41 de l'Estatut. Dels set vocals, tres es podien adscriure a l'àmbit del dret públic, però la presidència va correspondre al professor Fernández de Villavicencio, catedràtic de dret civil de la UB, que aviat va assumir les novetats del sistema de fonts derivat del bloc de la constitucionalitat. Les facultats d'aquest organisme, de caire preventiu, en relació amb la conflictivitat entre l'Estat i la Generalitat, havia de fer, sobretot els primers anys, per raó de la difícil assimilació de l'Estat autonòmic, que s'hagués de pronunciar sobre nombroses qüestions quant a la distribució de competències, pronunciaments que consten a la col·lecció corresponent.

La vigència de la Constitució i de l'Estatut d'autonomia, amb les decisions que se'n deriven per a la seva articulació plena, van crear un panorama nou en què els estudis de dret públic ocupen, ja amb força, un espai central i sovint protagonista en el món jurídic.

Un cas a part és el del Parlament de Catalunya. Des dels seus inicis, l'any 1980, s'ha dotat lògicament d'uns serveis jurídics; alguns dels seus membres han fet, a més, aportacions significatives.

5. Algunes institucions especialitzades

Entre les institucions que es van establir a partir de 1977 hi ha l'Escola d'Administració Pública. D'acord amb la voluntat inicial, l'Escola havia de formar els funcionaris –en particular, els alts funcionaris– de la Generalitat restablerta. Aquest era el propòsit de la presidència de la Generalitat. Hi va haver algunes crisis inicials i canvis de direcció. Amb l'etapa estatutària, l'Escola va desenvolupar tasques de formació i perfeccionament –assumint, en aquests aspectes, les tasques relatives al personal de les entitats locals que desenvolupava una delegació barcelonina d'un centre estatal– i també va dur a terme una certa activitat d'estudi i difusió. Són testimoni d'aquesta activitat les seves publicacions, entre les quals es poden detectar les que tenen per objecte temes relatius a les institucions autonòmiques i la seva activitat, o bé relatius a qüestions objecte de polèmica en la constitució de l'Estat de les autonomies.

A part de la tasca central de la formació, la participació en la selecció de personal –feines amb creixent importància– i l'organització de seminaris i col·loquis, l'Escola participarà en la creació de la revista *Autonomies*, un aspecte que analitzarem en un altre apartat.

És conegut que, després de l'intent de cop d'estat del 23 de febrer de 1981, la institucionalització de l'Estat autonòmic va esdevenir més complexa. El projecte de la LOAPA és el testimoni més clar dels esforços per domesticar la dinàmica autonòmica generada per la Constitució. Això no obstant, aquest intent va anar acompanyat d'una conflictivitat creixent que es pot verificar, per exemple, en l'activitat del Consell Consultiu de la Generalitat, que és molt intensa des de la seva creació el 1981 fins al final dels anys vuitanta, moment en què decau molt considerablement. En aquest context, el Govern de la Generalitat va crear l'Institut d'Estudis Autonòmics, mitjançant el Decret 383/1984, de 22 de desembre, amb la voluntat de disposar d'un centre de producció de doctrina jurídica autonomista amb què fer front al decantament cada cop més centralista dels iuspublicistes espanyols. El Dr. J. M. Vilaseca Marcet en va ser el primer director. Que la preocupació era essencialment jurídica es posa de manifest fins i tot en el fet de reservar als degans de les facultats de Dret la representació universitària en els òrgans de govern.

L'Institut enceta les activitats d'acord amb els objectius assignats, com es posa en relleu amb les activitats efectuades, en gran part reflectides a través de

diverses col·leccions de publicacions, en beques i borses d'estudis, en estudis també en col·laboració amb altres entitats i en la promoció d'un comentari sistemàtic de l'Estatut d'autonomia, en tres volums i publicat també en castellà, amb la col·laboració de les dues facultats de Dret existents aleshores.

L'Institut col·laborà, així mateix, en el naixement de la revista *Autonomies*. En el moment en què es va crear l'Institut d'Estudis Autònomic, es generà un possible conflicte per la coincidència, més o menys, promoció per part de l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona d'un centre que volia portar el mateix nom, el qual, gràcies a les hàbils gestions i a la transversalitat del Dr. Vilaseca, va acabar essent la Fundació Pi Sunyer d'Estudis Autònomic i Locals. Aquesta Fundació ha dut a terme activitats de temàtica molt variada –principalment història contemporània, en particular guerra i dictadura, com també qüestions locals i autònomices– que es reflecteixen en les seves diverses publicacions. Una part d'aquestes darreres activitats se situen en la perspectiva del dret públic. Inicialment va acollir i patrocinar els informes de les comunitats autònomes i sobre el govern local, publicacions que després es van situar en un marc estrictament universitari.

6. Les revistes

Les revistes tenen una significació especial en l'estudi de les institucions públiques. Aquí es relacionen només les que tenen seu a Catalunya, però cal advertir, amb tot l'èmfasi, que bona part de l'activitat recercadora d'estudiosos catalans es publica, com és lògic, en instruments de fora, bé sigui d'àmbit espanyol o de més enllà. En tot cas, el nombre considerable de revistes que acullen treballs sobre el dret públic posa en relleu l'impuls que el seu conreu ha rebut des de l'inici del règim constitucional, encara que algunes tenien ja un capital notable anteriorment i van constituir la seu per a la maduració de tècniques i instruments que ja estaven a disposició en iniciar-se el període democràtic actual.

Centrant-nos en les revistes d'aquí, la més veterana és la *Revista Jurídica de Catalunya*. Sempre amb contingut preponderantment de dret privat, no ha canviat, encara que hi ha hagut una presència més consistent de caràcter iuspublicista.

L'aprovació de la Constitució i el restabliment de la Generalitat van crear l'entusiasme necessari per donar lloc al naixement d'algunes publicacions que, tanmateix, no han perdurat. Així, es pot esmentar la *Revista d'Administració Pública*, de la qual es van publicar quatre números (de juny de 1978 a juny-juliol de 1981). També, juntament amb altres continguts, era bastant àmplia la presència de treballs sobre temes autonòmics i constitucionals a la revista *Taula de Canvi*. Cal fer notar que ambdues s'editaven en llengua catalana. Com a fruit de la iniciativa conjunta de l'Escola d'Administració Pública i de l'Institut d'Estudis Autonòmics, i amb una lògica i forta presència universitària, l'1 de juny de 1985 es va iniciar la publicació de la revista *Autonomies*, de la qual han vist la llum fins a 39 números. És una revista de dret públic que els anys han consolidat. A partir del número 31 es denomina *Revista catalana de dret públic*. L'any 2003 es va produir, però, una segregació, de manera que *Autonomies* va quedar en l'esfera de l'Escola i l'Institut d'Estudis Autonòmics va crear una segona *Revista d'estudis autonòmics i federals*, de la qual fins avui s'han publicat 10 números (des 2005 a 2010, amb periodicitat semestral).

7. Les administracions autonòmiques i les entitats locals en relació amb el conreu del dret públic

La implantació de l'Administració de la Generalitat i la nova etapa democràtica de les entitats locals han tingut repercussions en el conreu del dret públic. Les vies han estat diverses. Els suggeriments que es deriven del repte de construir una nova administració impliquen situar el dret públic, així com altres tècniques no jurídiques, com a centre d'atenció. L'estudi de les polítiques a desenvolupar també té, en part, una dimensió jurídica. Sigui amb la promoció d'estudis o l'establiment de centres o plataformes, sigui amb la realització d'activitats específiques o el foment de publicacions, per les vies més variades, a més de les aportacions que es deriven de l'estructuració i la incorporació de recursos humans, el creixement de la nova Administració autonòmica ha tingut un impacte positiu, a vegades només incrementalista, en l'existència –més sòlida– del dret públic a Catalunya.

Ja hem al·ludit a la incidència que van tenir en el passat les entitats locals, fins al punt que en bastants moments el dret públic a casa nostra té segell local. D'altra banda, determinats successos es converteixen en motiu

d'embranchides puntuals. Recordem, per exemple, no ja la preparació del text, sinó els estudis i els seminaris que van acompanyar la publicació de la Llei especial per al municipi de Barcelona de 1960, com també el Decret llei de 1974 que va establir la Corporació Metropolitana de Barcelona, encara que, en aquest darrer cas, la dimensió urbanística de les seves competències principals va amagar, parcialment, les novetats que comportava la creació de l'entitat des d'un punt de vista institucional.

Iniciada ja l'etapa democràtica, el món local s'ha convertit no tan sols en un objecte d'atenció jurídica, sinó també en promotor d'estudis en aquest àmbit. En aquest sentit, es poden esmentar les activitats i les publicacions de les entitats municipalistes, com també les iniciatives de caire similar de l'Ajuntament de Barcelona, bé sigui entorn de la seva descentralització territorial o, més singularment, entorn de la Carta Municipal. Per la seva banda, les diputacions, i de manera molt especial la de Barcelona, s'han convertit en promotors d'estudis i publicacions sobre dret local, particularment. Algunes de les publicacions són periòdiques. Concretament, destaquem les de la Diputació de Barcelona en defensa del seu *statu quo* i les periòdiques d'actualització o de comparació de sistemes locals. Són especialment significatives les interrelacions establertes amb l'estament universitari, que s'articula de diverses maneres: centres conjunts, suport d'activitats i publicacions, coorganització de seminaris, etc. La multiplicitat i la territorialització de les institucions universitàries han facilitat aquesta cooperació.

8. Tribunals i corporacions

Una visió panoràmica sobre l'evolució del dret públic no pot deixar de fer referència als jutges i als tribunals que actuen en el camp administratiu, els quals, si històricament només controlaven l'activitat de les entitats locals, avui verifiquen la legalitat també de l'Administració autonòmica, sense que hi hagi àmbits exempts, i amb la tutela exigida per la Constitució dels drets de la ciutadania. Malgrat que històricament els tribunals no estaven integrats per jutges especialitzats en dret públic –durant l'etapa de la Generalitat republicana, a la Sala del Tribunal de Cassació apareixen coneguts juristes iusprivatistes–, des de la Llei de la jurisdicció contenciosa administrativa de 1956 els òrgans de la justícia administrativa els componen magistrats especialistes, alguns dels quals han tingut una certa influència en aquest camp del dret. N'esmentarem

un, J. Arozamena, durant anys a les sales de l'Audiència Territorial de Barcelona, que va culminar la seva carrera al Tribunal Constitucional i al Consell d'Estat. És clar que les decisions dels òrgans jurisdiccionals incideixen en l'evolució del sistema jurídic, però, a més, són un reclam per aprofundir-hi. Les reflexions entorn d'aquestes decisions són un component important per a l'estudi i la recerca. Al costat d'aquesta aportació pròpia i institucional, des del poder judicial, sovint en col·laboració amb altres organismes (Consell Consultiu, universitats), s'han produït aportacions addicionals a partir d'activitats i publicacions.

Algunes entitats jurídiques també han tingut un paper en el conreu del dret públic. Així, es pot recordar que poc després de l'entrada en vigor de l'Estatut de 1979 els col·legis professionals de l'àmbit jurídic van organitzar unes jornades d'estudi de l'Estatut, seguint l'exemple de les celebrades l'any 1932. Les aportacions que s'hi van fer es van recollir en un llibre amb aquesta denominació. El Col·legi d'Advocats de Barcelona, però també altres corporacions professionals, amb caràcter intern o amb ressò exterior, han anat organitzant activitats regulars o més esporàdiques d'estudi en diversos camps iuspublicistes. El protagonisme quasi exclusiu del dret privat en el passat ha estat modulad, en certa mesura, amb una presència més expressiva del dret públic, cosa que es constata també, com ja hem advertit, a la *Revista Jurídica de Catalunya*.

La mateixa Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya, abans centrada en una visió exclusiva iusprivatista, ha anat dedicant progressivament alguna atenció a les institucions públiques. Es podria considerar un canvi de tendència en aquest sentit l'estudi sobre l'Administració local de Catalunya promogut en el seu si, amb col·laboradors externs, i publicat a la *Revista Jurídica de Catalunya* l'any 1979.

9. El panorama universitari avui: una referència

La implantació de la democràcia i la instauració de l'autonomia van anar precedides i acompanyades d'una eclosió universitària creixent que va comportar, com és lògic, un augment de docents i recercadors, com també de recursos. No passava solament que les noves circumstàncies constitucionals generaven nous al·licients i sorgien noves temàtiques, o que les noves institucions de govern promovien noves iniciatives o necessitaven col·laboracions, sinó

que simultàniament es produïa un creixement dels estudis universitaris en l'àmbit del dret. La multiplicació d'estudiants i l'ampliació del professorat culminaven, a partir de 1990, amb la creació de noves universitats, i totes, tant les velles com les noves, tindran noves estructures i nous procediments d'acord amb la renovadora Llei de reforma universitària de 1983. Si abans de 1968 hi havia a Catalunya una Facultat de Dret i estudis jurídics a la Facultat de Ciències Econòmiques, avui hi ha una dotzena de centres universitaris dedicats a aquesta mena d'estudis. Es tracta d'una nova i ampliada planta, majoritàriament de titularitat pública, en què el conreu del dret públic ocupa un espai central normal.

Pel que fa a l'ensenyament de grau, es poden remarcar alguns punts: depuració de continguts (particularment respecte del dret constitucional), identificació separada d'algunes parts (com ara matèries obligatòries o no) i incorporació de noves formes o nous instruments dels coneixements. En relació amb el postgrau, les novetats són diverses: *a)* més especialització, encara que es manté un grau de generalisme, de manera que el dret públic sovint forma part de programes jurídics més amplis, tot amb l'interrogant de si aquesta vegada el sistema universitari aconseguirà arribar a un nivell d'excel·lència en els estudis oficials de postgrau; *b)* multiplicació de màsters i estudis propis, amb més especialització en diverses branques del dret públic, i *c)* incorporació de continguts de dret públic en estudis de postgrau multidisciplinaris (medi ambient, urbanisme, etc.). També s'ha de posar en relleu l'expansió experimentada en l'oferta docent de formació continuada o de perfeccionament i especialització, molt significativa en diversos camps iuspublicistes (administració local, dret urbanístic, etc.).

No hi ha dubte que l'actiu més important de les universitats a l'hora d'examinar l'evolució del dret públic a Catalunya és el professorat. Se'n pot fer una anàlisi quantitativa de l'increment, la formació i les categories. Tot i així, les taules comparatives que poden ser més significatives estan en procés d'elaboració. També altres dades estan en tractament. Aquestes circumstàncies ens porten a oferir unes pinzellades completament provisionals, sobre centres de recerca, grups reconeguts o tesis. I, d'altra banda, cal advertir sobre les insuficiències i els oblitats, naturalment involuntaris.

Un dels instruments en què s'ha concretat el reforçament de l'estudi del dret públic és la creació de centres especialitzats amb aquest objectiu en el

marc de les estructures universitàries. Se'n poden assenyalar diversos, els uns amb objectius oberts, d'altres amb tasques assignades més específiques. A la Universitat de Barcelona és remarcable l'Institut de Dret Públic, en el qual col·laboren professors de dret constitucional i de dret administratiu. Aquest centre ha assumit el patrocini de dues publicacions que ja hem esmentat (informes de les comunitats autònomes i sobre el govern local) i n'ha assegurat la continuïtat. Així mateix, duu a terme diferents activitats –que inclouen algunes publicacions– en camps com el règim jurídic de la immigració, el dret autonòmic o el règim local.

A la Universitat Autònoma de Barcelona es va establir, ja fa uns anys, un organisme de recerca i formació, de dimensió jurídica, sobre seguretat, amb un èmfasi particular sobre la gestió privada d'aquesta. Es tracta de l'Escola de Prevenció i Seguretat Integral. Recentment, i en col·laboració amb entitats locals, s'ha creat una càtedra Prat de la Riba de dret local com a plataforma d'estudi i ensenyament en aquest camp. Així mateix, desenvolupa activitats en el camp del dret públic l'Institut de Ciències Polítiques i Socials, de la Diputació de Barcelona –successor del vell Institut de Ciències Socials, fundat en la sessió plenària del dia 27 de febrer de 1962–, adscrit a aquesta Universitat.

L'Observatori per a l'Estudi de l'Evolució de les Institucions és un centre integrat a l'àrea de Dret Administratiu de la Universitat Pompeu Fabra orientat particularment als estudis sobre federalisme i autonomies, dret urbanístic i administració electrònica. Ha dut a terme activitats, entre les quals hi ha publicacions, en àmbits com el medi ambient, l'ordenació jurídica de la immigració i el règim local, amb una atenció particular a l'organització de les àrees metropolitanes. A la Universitat Rovira i Virgili actua la càtedra Antoni Pedrol Rius d'estudis jurídics locals.

A diverses universitats existeixen instituts d'estructura pluridisciplinària en el marc dels quals es desenvolupen activitats relacionades amb l'estudi de les institucions públiques. Es poden esmentar, com a exemples, l'Institut d'Estudis Metropolitans –a la Universitat Autònoma de Barcelona– i l'Institut d'Estudis Territorials –a la Universitat Pompeu Fabra.

Un altre capítol significatiu comprèn els grups de recerca, amb els seus diferents graus de reconeixement, com a articulació de les polítiques estatal i autonòmica i de les mateixes universitats. Es poden ressaltar els grups se-

güents: de regulació de riscos i de sectors estratègics; consolidat de dret administratiu; d'estudis constitucionals i europeus; de drets culturals i diversitat (a la Universitat de Barcelona); d'estudis federals i autonòmics; de dret constitucional europeu; sobre justícia, afers interns, drets i immigració de la Unió Europea; de dones i drets i de llibertat i seguretat; de transformacions de l'Estat (a la Universitat Autònoma de Barcelona); sobre territori i servei públic en xarxa (a la Universitat Pompeu Fabra). A la Universitat de Girona es poden destacar els grups de recerca sobre els drets fonamentals als estats compostos i el Seminari de dret administratiu.

De les universitats privades, no hi ha dades significatives. Potser es podria esmentar l'Institut de Governança i Direcció Pública, d'Esade. A la Universitat Oberta de Catalunya l'organització de la recerca és pluridisciplinària, si bé es pot citar la recerca E-Governance: electronic administration and democracy (GADE).

Cal aclarir que en alguns grups identificats com d'una universitat, hi participen professors d'altres. En aquest sentit, s'han de tenir presents les dotacions específiques reconegudes per la Unió Europea mitjançant les càtedres Jean Monnet.

Un epígraf important és l'addició d'esforços que es deriven de programes específics de recerca i ajuts de finançament –promoció general del coneixement, accions integrades i altres projectes. La informació disponible és molt heterogènia.

El doctorat és una fita molt significativa –decisiva– en la formació de l'alumnat universitari. L'evolució en la producció de tesis en el camp del dret públic és una dada que il·lustra la dinàmica de les nostres institucions en el sector del dret públic. Ara bé, lamentablement, la base de dades de tesis doctorals TESEO no ofereix informació completa per a l'etapa considerada. A partir de 1996 es poden comptabilitzar, en funció del tema i la direcció, 34 tesis en l'àmbit del dret administratiu i 15 en el del dret constitucional, per bé que en aquest darrer cas la frontera no nítida amb la ciència política pot distorsionar, en sentit reductor, les dades.

Més enllà d'estructures específiques i d'activitats puntuals, les publicacions constitueixen un indicador imprescindible per avaluar l'evolució d'un sector científic. El panorama actual és d'una riquesa potser aclaparadora.

Aquesta breu aproximació a la presència de l'estudi del dret públic a Catalunya –amb les limitacions ja indicades a la introducció– posa de manifest un canvi molt significatiu que va tenir lloc als anys setanta. La potenciació de les universitats, i de la recerca en el seu si, així com la nova etapa democràtica, amb el restabliment de la Generalitat i el reforçament de les entitats locals, han estat determinants per arribar a una fase de maduresa. Hi ha interacció entre tots dos fenòmens. És precisament aquesta circumstància la que explica el canvi experimentat.

RESUM

Revista catalana de dret públic, 41, ISSN 1885-5709, 2010

Font de la classificació: Classificació Decimal Universal (CDU)

Font dels descriptors: paraules clau facilitades pels autors

---

342 (460.23)

Enric Argullol Murgadas, catedràtic de dret administratiu de la Universitat Pompeu Fabra

ca Una aproximació al conreu del dret públic a Catalunya

p. 59-84

Al llarg del segle xx s'ha anat enfortint el conreu del dret públic (constitucional i administratiu) a Catalunya. Si durant les primeres dècades es pot dir que estava en mans d'advocats i funcionaris locals que exercien un paper

secundari a la universitat, a la segona meitat de segle la intervenció universitària va ser molt més intensa, ja que es va veure reforçada i incentivada en instaurar-se la democràcia i l'autonomia al final dels anys setanta.

Paraules clau: dret públic; autonomia; administració local; revistes i grups de recerca; universitats.

RESUMEN

Revista catalana de dret públic, 41, ISSN 1885-5709, 2010

Fuente de la clasificación: Clasificación Decimal Universal (CDU)

Fuente de los descriptores: palabras clave facilitadas por los autores

---

342 (460.23)

Enric Argullol Murgadas, catedrático de derecho administrativo de la Universitat Pompeu Fabra

ca Una aproximació al conreu del dret públic a Catalunya

es Una aproximación al conreo del derecho público en Cataluña

p. 59-84

A lo largo del siglo XX se ha ido fortaleciendo el cultivo del derecho público (constitucional y administrativo) en Cataluña. Si durante las primeras décadas se puede decir que estaba en manos de abogados y funcionarios locales que desempeñaban un papel

secundario en la universidad, en la segunda mitad de siglo la intervención universitaria fue mucho más intensa, puesto que se vio reforzada e incentivada al instaurarse la democracia y la autonomía a finales de los años setenta.

Palabras clave: derecho público; autonomía; administración local; revistas y grupos de investigación; universidades.

ABSTRACT

Revista catalana de dret públic, 41, ISSN 1885-5709, 2010

Classification source: Universal Decimal Classification (UDC)

Key words source: Key words are given by the authors

---

342 (460.23)

Enric Argullol Murgadas, chaired professor of Administrative Law at Pompeu Fabra University

ca Una aproximació al conreu del dret públic a Catalunya

en A Closer Look at the Practice of Public Law in Catalonia

p. 59-84

The practice of public law (constitutional and administrative law) has been strengthened in Catalonia throughout the 20th century. While in the first decades of the past century, one could say that public law was in the hands of lawyers and local civil servants, who played a secondary role at the univer-

sity, the intervention of the university system in the second half of the century became much more intense. University system intervention was reinforced and incentivized with the restoration of democracy and home rule at the end of the 70s.

Key Words: public law; autonomy; home rule; local administration; reviews and research groups; universities.

